ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.4.2024
COM(2024) 176 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Εφαρμογή της απαγόρευσης των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών για την ενίσχυση της θέσης των γεωργών και των επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων – Τρέχουσα κατάσταση

{SWD(2024) 106 final}

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή 2

1.1. Ιστορικό 2

1.2. Στόχος και πεδίο που καλύπτει η παρούσα έκθεση 2

2. Γενική επισκόπηση της μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο 3

3. Ειδικά σημεία ανάλυσης 3

3.1. Πεδίο εφαρμογής και μέγεθος επιχείρησης (άρθρο 1) 3

3.1.1. Επιχειρήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού και σχέσεις εφοδιασμού 4

3.2. Απαγορευμένες ΑθΕΠ (άρθρο 3) 4

3.3. Μηχανισμοί επιβολής (άρθρα 4-8) 5

3.3.1. Ορισμός αρχών επιβολής (άρθρο 4) 5

3.3.2. Καταγγελίες και εμπιστευτικότητα (άρθρο 5) 5

3.3.3. Εξουσίες των οριζόμενων αρχών επιβολής (άρθρο 6) 6

3.3.4. Μέτρα επιβολής και κυρώσεις (άρθρο 6) 7

3.3.5. Διοικητική, δικαστική επιβολή και εναλλακτική επίλυση διαφορών 7

3.3.6. Συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής (άρθρο 8) 7

3.3.7. Δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης για τις δραστηριότητες των αρχών επιβολής (άρθρο 10) 8

3.4. Αυστηρότεροι εθνικοί κανόνες (άρθρο 9) 9

3.5. Εστίαση στη διασυνοριακή επιβολή 9

4. Αξιολόγηση της οδηγίας (άρθρο 12) 10

5. Συμπεράσματα 11

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό

Στις 17 Απριλίου 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την οδηγία (ΕΕ) 2019/633 σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (στο εξής: οδηγία)[1].

Η οδηγία είναι δεσμευτική και για τα 27 κράτη μέλη. Προβλέπει ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης με τον καθορισμό καταλόγου απαγορευμένων αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (στο εξής: ΑθΕΠ) μεταξύ αγοραστών και προμηθευτών στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων. Θεσπίζει επίσης ελάχιστους κανόνες σχετικά με την επιβολή των εν λόγω απαγορεύσεων και τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν εθνικούς κανόνες που υπερβαίνουν τις ΑθΕΠ που απαριθμούνται στην οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι είναι συμβατοί με τους κανόνες για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει την αξία της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ως βασικού εργαλείου πολιτικής με σκοπό την ενίσχυση της θέσης των πρωτογενών παραγωγών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Η παρούσα έκθεση είναι ένα από τα άμεσα μέτρα που απαριθμούνται στο έγγραφο προβληματισμού που απευθύνθηκε στον συννομοθέτη στις 15 Μαρτίου 2024[2] με στόχο την αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων στον γεωργικό τομέα και των ανησυχιών που εξέφρασαν οι γεωργοί. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, η Επιτροπή προτείνει επίσης άλλα μέτρα που συνθέτουν μία δέσμη μέτρων, μεταξύ των οποίων η δημιουργία παρατηρητηρίου κόστους, περιθωρίων και εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με σκοπό την αύξηση της διαφάνειας, στοχευμένες τροποποιήσεις του κανονισμού για την κοινή οργάνωση των αγορών[3] (ΚΟΑ), νέους κανόνες σχετικά με τη διασυνοριακή επιβολή των απαγορεύσεων για τις ΑθΕΠ και αξιολόγηση της οδηγίας έως το 2025.

1.2. Στόχος και πεδίο που καλύπτει η παρούσα έκθεση

Στις 27 Οκτωβρίου 2021, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση σχετικά με την πρόοδο της μεταφοράς και της εφαρμογής της οδηγίας σύμφωνα με το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας, η οποία καλύπτει τα 15 κράτη μέλη που είχαν κοινοποιήσει την πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας έως την 31η Ιουλίου 2021, καθώς και τη FR που είχε κοινοποιήσει τη μερική μεταφορά[4].

---

[1] Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 59).

[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_24_1493

[3] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 671), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex%3A32013R1308.

[4] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρόοδο της μεταφοράς και της εφαρμογής της οδηγίας (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει πλέον τις πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση εφαρμογής και στα 27 κράτη μέλη και παρέχει επιλεκτική επισκόπηση των επιλογών μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Αναφέρεται αποκλειστικά σε διατάξεις που περιέχονται στην εθνική νομοθεσία με τις οποίες μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

Λαμβανομένου υπόψη ότι ο έλεγχος συμμόρφωσης —ο οποίος συνίσταται στην αξιολόγηση της συμβατότητας των εθνικών μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο με τις διατάξεις της οδηγίας[5]— βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, η παρούσα έκθεση δεν παρέχει οριστική αξιολόγηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Επιπλέον, αρκετοί εθνικοί νόμοι έχουν μόλις τροποποιηθεί και η παρούσα έκθεση καλύπτει τις τροποποιήσεις των νόμων για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο που κοινοποιήθηκαν επισήμως έως την 1η Μαρτίου 2024.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι εθνικές διατάξεις που διατηρούν ή θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες από εκείνους που προβλέπονται στην οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές δεν αξιολογούνται από την Επιτροπή στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης. Οι διατάξεις αυτές ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο αίτησης παροχής πληροφοριών ή περαιτέρω έρευνας.

Η παρούσα έκθεση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) στο οποίο παρέχονται περαιτέρω λεπτομέρειες, ιδίως όσον αφορά τις επιλογές των κρατών μελών για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας, τα κράτη μέλη έπρεπε να μεταφέρουν την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο έως την 1η Μαΐου 2021. Έως τον Δεκέμβριο του 2022 όλα τα κράτη μέλη είχαν κοινοποιήσει στην Επιτροπή την πλήρη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο[6].

3. ΕΙΔΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

3.1. Πεδίο εφαρμογής και μέγεθος επιχείρησης (άρθρο 1)

Έξι κράτη μέλη επέλεξαν την εφαρμογή των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο, ανεξάρτητα από το μέγεθος της επιχείρησης[7] των προμηθευτών ή των αγοραστών. Όλα τα άλλα κράτη μέλη αναφέρονται, σε κάποιο βαθμό, στο μέγεθος της επιχείρησης που μετράται με βάση τον ετήσιο κύκλο εργασιών ως προσεγγιστική μεταβλητή για τη διαπραγματευτική ισχύ των φορέων της αγοράς που πρέπει να προστατεύονται, με αποτέλεσμα να περιορίζεται το πεδίο εφαρμογής της θεσπισθείσας νομοθεσίας ή τμημάτων της, όπως προβλέπεται από την οδηγία.

[5] Εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας 2023.

[6] Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 - EL - EUR-Lex (europa.eu).

[7] CY, EE, ES, FR, IT, SK. Μολονότι διατηρούν τη γενική εφαρμογή της εκτελεστικής νομοθεσίας ανεξάρτητα από το μέγεθος των επιχειρήσεων, ορισμένα από τα εν λόγω κράτη μέλη αναφέρθηκαν στο μέγεθος της επιχείρησης για να προβλέψουν ορισμένες εξαιρέσεις ή διαφοροποιήσεις. Π.χ. στην CY, οι προθεσμίες πληρωμής ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης στην περίπτωση προϊόντων που παραδίδονται σε τακτική βάση από προμηθευτές σταφυλιών για την παραγωγή οίνου σε αγοραστές με ετήσιο κύκλο εργασιών μικρότερο των 2 000 000 EUR· η ισπανική νομοθεσία δεν εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις ξενοδοχείων, εστιατορίων και τροφοδοσίας με κύκλο εργασιών μικρότερο των 10 εκατ. EUR, και στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με υπηρεσίες παροχής καταλύματος με κύκλο εργασιών μικρότερο των 50 εκατ. EUR.

3.1.1. Επιχειρήσεις της αλυσίδας εφοδιασμού και σχέσεις εφοδιασμού

Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ προμηθευτών και αγοραστών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, η πλειονότητα των κρατών μελών έχει καθορίσει το τομεακό και προσωπικό πεδίο εφαρμογής όπως ορίζεται στην οδηγία[8].

Η LV επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής ώστε να συμπεριλάβει τις σχέσεις μεταξύ προμηθευτών και λιανοπωλητών (μόνο) μη εδώδιμων προϊόντων. Η SK συμπεριέλαβε στον ορισμό των όρων «αγοραστής» και «προμηθευτής» νομικά πρόσωπα που δεν είναι επιχειρήσεις. Η ES επέλεξε την προστασία όλων των επιχειρήσεων κατά μήκος της αλυσίδας (συμπεριλαμβανομένων των αγοραστών).

3.2. Απαγορευμένες ΑθΕΠ (άρθρο 3)

Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη να απαγορεύσουν έναν κατάλογο ΑθΕΠ, χωρίζοντάς τις σε δύο ομάδες απαγορεύσεων: i) απαγορεύσεις αυτές καθαυτές ή απαγορεύσεις άνευ όρων («μαύρος κατάλογος»), και ii) απαγορεύσεις υπό όρους («γκρίζος κατάλογος»), δηλαδή εμπορικές πρακτικές που απαγορεύονται εκτός εάν έχουν συμφωνηθεί προηγουμένως με σαφείς και αδιαμφισβήτητους όρους στη συμφωνία προμήθειας ή σε επακόλουθη συμφωνία μεταξύ προμηθευτή και αγοραστή (άρθρο 3 παράγραφος 2). Κάθε πρακτική ορίζεται συγκεκριμένα στην οδηγία. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν εθνικούς κανόνες που υπερβαίνουν τις ΑθΕΠ που απαριθμούνται στην οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι είναι συμβατοί με τους κανόνες για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Παράλληλα με τη συμμόρφωση με τις προβλεπόμενες απαιτήσεις, τα κράτη μέλη μπορούν επιπλέον:

- να χρησιμοποιήσουν γενικές ρήτρες για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής των απαγορεύσεων προκειμένου να συμπεριλάβουν πρακτικές που δεν αναφέρονται ρητά·
- να προσθέσουν άλλες πρακτικές στους καταλόγους·
- να επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής των απαγορεύσεων που παρατίθενται στον κατάλογο ή να τις καταστήσουν αυστηρότερες·
- να μεταφέρουν ορισμένες πρακτικές από τον «γκρίζο κατάλογο» στον «μαύρο κατάλογο».

Λεπτομέρειες σχετικά με τις επιλογές των κρατών μελών όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους πρακτικών, είναι διαθέσιμες στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Δύο πρακτικές που περιλαμβάνονται στον «μαύρο κατάλογο» χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, καθώς δίνεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα παρέκκλισης εντός ορισμένων ορίων:

- **Καθυστερήσεις πληρωμών**: 16[9] από τα 27 κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διατάξεις της οδηγίας που κάνει διάκριση μεταξύ πωλήσεων αλλοιώσιμων προϊόντων (προθεσμία πληρωμής 30 ημερών) και πωλήσεων μη αλλοιώσιμων προϊόντων (προθεσμία 60 ημερών), ενώ 11[10] κράτη μέλη εφαρμόζουν αυστηρότερες προθεσμίες πληρωμών.

[8] Ο αποκλεισμός ορισμένων τύπων αγοραστών (π.χ. συνεταιρισμοί) από ορισμένα κράτη μέλη υπόκειται στον υπό εξέλιξη έλεγχο συμμόρφωσης.

[9] AT, CY, DE, DK, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, SI.
[10] BE, BG, CZ, EST, FI, HU, LT, PT, RO, SE, SK.

Όλα τα κράτη μέλη, με εξαίρεση το BE, την EST, την HU, τη SE και τη SK, ενσωμάτωσαν στην οικεία νομοθεσία μεταφοράς τον ορισμό της οδηγίας για τα αλλοιώσιμα προϊόντα. Η FR έχει θεσπίσει διαφορετικούς ορισμούς για τα «αλλοιώσιμα» και τα «εξαιρετικά αλλοιώσιμα» προϊόντα. Η HR και η SI πρόσθεσαν στην οικεία νομοθεσία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο κατάλογο αλλοιώσιμων προϊόντων, ενώ η LT ανέθεσε σε οργανισμό εξουσιοδοτημένο από την κυβέρνηση την αρμοδιότητα να εγκρίνει κατάλογο αλλοιώσιμων προϊόντων.

- **Ακύρωση παραγγελιών με βραχείες προθεσμίες:** Όλα τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν την προθεσμία των 30 ημερών ως ελάχιστη απαίτηση για την ακύρωση, εκτός των EST, HU και SK. Έξι κράτη μέλη προβλέπουν τη δυνατότητα ορισμού προθεσμιών μικρότερων των 30 ημερών για συγκεκριμένους τομείς σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις (π.χ. εξαιρετικά αλλοιώσιμα εμπορεύματα)[11].

3.3. Μηχανισμοί επιβολής (άρθρα 4-8)

3.3.1. Ορισμός αρχών επιβολής (άρθρο 4)

Και τα 27 κράτη μέλη έχουν ορίσει μία ή περισσότερες αρχές (στο εξής: αρχές επιβολής) για την επιβολή των απαγορεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 3 σε εθνικό επίπεδο. Τα στοιχεία επικοινωνίας και οι δικτυακοί τόποι των αρχών είναι διαθέσιμα σε ειδικό δικτυακό τόπο[12].

Όλα τα κράτη μέλη επέλεξαν διοικητικές αρχές και τα περισσότερα από αυτά επέλεξαν να τους αναθέσουν τις κύριες εξουσίες επιβολής των απαγορεύσεων: έντεκα κράτη μέλη τις ανέθεσαν σε αρχή ανταγωνισμού[13]· έξι επέλεξαν αρχή αρμόδια για την αγορά τροφίμων[14]· πέντε επέλεξαν το οικείο Υπουργείο Γεωργίας[15]· δύο επέλεξαν αρχή που είναι αρμόδια για την καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στον αγροδιατροφικό τομέα[16]· δύο επέλεξαν κρατικό φορέα που υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών[17]· και ένα επέλεξε αρχή αρμόδια για τους καταναλωτές και τις αγορές[18]. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναθέσει σε δικαστήριο ορισμένες από τις εξουσίες επιβολής που ρυθμίζει η οδηγία[19].

Τρία κράτη μέλη (EL, LT[20] και RO) όρισαν δύο αρχές, με τη δεύτερη να είναι η αρχή ανταγωνισμού.

3.3.2. Καταγγελίες και εμπιστευτικότητα (άρθρο 5)

Σύμφωνα με όλες τις πράξεις μεταφοράς που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή, όχι μόνο μεμονωμένοι προμηθευτές, αλλά και οργανώσεις παραγωγών ή άλλες οργανώσεις

---

[11] BE, DK, FR, IE, IT, SE.

[12] https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_el.

[13] AT, BG, CZ, DK, EST, HR, LU, LV, PL, SE, SI.

[14] DE (Ομοσπονδιακό Γραφείο Γεωργίας και Τροφίμων, που ορίζεται από το Ομοσπονδιακό Υπουργείο), ES [Υπηρεσία Πληροφοριών και Ελέγχου Τροφίμων (AICA)], FI (Διαμεσολαβητής για την Αγορά Τροφίμων), HU (Γραφείο για την Ασφάλεια της Αλυσίδας Τροφίμων, που ορίζεται από την κυβέρνηση), LT (Υπηρεσία Αγροτικών Επιχειρήσεων και Ανάπτυξης Αγορών) και PT [Αρχή Οικονομικής Ασφάλειας και Ασφάλειας των Τροφίμων (ASAE — Autoridade de Segurança Alimentar e Económica)].

[15] CY, IE, IT (εσωτερική διεύθυνση του Υπουργείου), RO, SK.

[16] EL, MT.

[17] Για τη FR, η DGCCRF (Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Ανταγωνισμού, Καταναλωτών και Ελέγχου της Απάτης)· για το BE, η ΓΔ Οικονομικής Επιθεώρησης του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας.

[18] NL.

[19] Αυτό ισχύει ιδίως για την εξουσία επιβολής κυρώσεων (AT, FI, FR).

[20] Η δεύτερη αρχή επιβολής είναι αρμόδια μόνο για τις πρακτικές που εφαρμόζουν οι λιανοπωλητές με σημαντική ισχύ στην αγορά.

προμηθευτών και ενώσεις τέτοιων οργανώσεων έχουν το δικαίωμα υποβολής καταγγελιών στην οριζόμενη αρχή επιβολής.

Στη συντριπτική πλειονότητα των πράξεων μεταφοράς που ενέκριναν τα κράτη μέλη περιλαμβάνεται πρόβλεψη για μέσα που διασφαλίζουν την τήρηση εμπιστευτικότητας όσον αφορά την ταυτότητα του καταγγέλλοντος, η κοινολόγηση της οποίας θα ήταν επιζήμια για τα συμφέροντα του ιδίου ή των μελών/προμηθευτών του[21]. Οι διασφαλίσεις αυτές θα πρέπει κανονικά να ενεργοποιούνται κατόπιν αιτήματος του προμηθευτή[22]· ωστόσο, ορισμένα εθνικά μέτρα μεταφοράς προβλέπουν επίσης σχετική πρωτοβουλία κάποιας αρχής[23]. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι καταγγέλλοντες καλούνται να προσδιορίσουν τις πληροφορίες για τις οποίες ζητούν εμπιστευτικότητα[24]. Αντιθέτως, σύμφωνα με την πολωνική νομοθεσία, η ταυτότητα και οι πληροφορίες του καταγγέλλοντος, η κοινολόγηση των οποίων θα μπορούσε να είναι επιζήμια για τον καταγγέλλοντα, τηρούνται πάντοτε εμπιστευτικά, εκτός εάν ο καταγγέλλων επιτρέψει την κοινολόγηση γραπτώς. Στην ES, ο νόμος προβλέπει την προστασία της ταυτότητας του καταγγέλλοντος και κατά τη διάρκεια δικαστικών διαδικασιών. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι πράξεις μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο περιλαμβάνουν τη δυνατότητα διακοπής της διαδικασίας σε περίπτωση που η συνέχισή της θα είχε ως αποτέλεσμα την κοινολόγηση εμπιστευτικών πληροφοριών[25]. Στη LT, η αρχή επιβολής έχει τη διακριτική ευχέρεια να απορρίψει αίτημα εμπιστευτικότητας εάν οι συγκεκριμένες πληροφορίες έχουν αποδεικτική αξία για τη διαπίστωση της παράβασης. Ωστόσο, η οικεία νομοθεσία περιέχει ρητή πρόβλεψη για τις ανώνυμες καταγγελίες.

3.3.3. Εξουσίες των οριζόμενων αρχών επιβολής (άρθρο 6)

Τα περισσότερα κράτη μέλη αναθέτουν στις οριζόμενες αρχές επιβολής τις εξουσίες που προβλέπονται στο άρθρο 6, και συγκεκριμένα:

- εξουσία διεξαγωγής ερευνών και εξουσία παρακολούθησης[26]·
- την εξουσία να λαμβάνουν αποφάσεις όταν έχει σημειωθεί παράβαση των απαγορεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 3[27]·
- την εξουσία να απαιτούν από τον αγοραστή να θέσει τέλος στην απαγορευμένη εμπορική πρακτική[28]·
- την εξουσία να επιβάλουν ή να κινήσουν διαδικασία για την επιβολή προστίμων και άλλων ισοδυνάμων κυρώσεων[29], καθώς και προσωρινών μέτρων, στον αυτουργό της παράβασης, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και διαδικασίες[30] και
- την εξουσία να δημοσιεύουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται[31].

[21] Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη (π.χ. LV, PT, SE) η εμπιστευτικότητα διασφαλίζεται μόνο για την ταυτότητα αλλά όχι για άλλες ευαίσθητες πληροφορίες.
[22] Όλα τα κράτη μέλη εκτός των AT, FI, FR, LV, PL και SE. Μεταξύ αυτών των κρατών μελών, η νομοθεσία της BG ορίζει ότι η ταυτότητα του καταγγέλλοντος πρέπει πάντοτε να παραμένει εμπιστευτική.
[23] Π.χ. HU.
[24] BE, BG, CY, DK, EL, ES, IE, IT, LU, NL, SI.
[25] AT, BE, CY, DE, DK, EST, FI, IT, MT, PT.
[26] Όλα τα κράτη μέλη.
[27] Όλα τα κράτη μέλη εκτός των ES, EST, FI, SI, SK.
[28] Όλα τα κράτη μέλη εκτός των AT και HU.
[29] Όλα τα κράτη μέλη (για την AT: εξουσία του δικαστηρίου για υποθέσεις συμπράξεων· για τη FI: εξουσία του δικαστηρίου).
[30] Προβλέπεται συγκεκριμένα στα εθνικά μέτρα μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο σε: BG, DK, EL, FI, FR, ES, IE, LT, LU, LV, NL, PT, RO.
[31] Όλα τα κράτη μέλη εκτός των CZ, LV και PT.

Σε εννέα κράτη μέλη, η αρχή επιβολής έχει επίσης την εξουσία να εγκρίνει δεσμεύσεις που αναλαμβάνει ο παραβάτης[32] ή να εκδίδει προειδοποιήσεις[33] ή συστάσεις σε περίπτωση παράβασης[34].

3.3.4. Μέτρα επιβολής και κυρώσεις (άρθρο 6)

Τα μέτρα επιβολής περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα μέσων, συμπεριλαμβανομένων κυρώσεων, ένδικων βοηθημάτων και δεσμεύσεων. Τα συνηθέστερα μέτρα που έχουν στη διάθεσή τους οι εθνικές αρχές επιβολής είναι οι οικονομικές κυρώσεις (πρόστιμα ή άλλες ισοδύναμες κυρώσεις), οι οποίες προβλέπονται και στα 27 κράτη μέλη.

3.3.5. Διοικητική, δικαστική επιβολή και εναλλακτική επίλυση διαφορών

Στην πλειονότητά τους, τα μέτρα και οι μηχανισμοί επιβολής είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι συνιστούν διοικητική επιβολή.

Οι πράξεις μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο ορισμένων κρατών μελών αναφέρονται ρητά τόσο στη διοικητική όσο και στη δικαστική επιβολή. Η αυστριακή και η φινλανδική νομοθεσία ορίζουν ότι ορισμένες εξουσίες (π.χ. κυρώσεις) ανατίθενται μόνο στο δικαστήριο, ενώ (στη FI) άλλα μέτρα (όπως τα ασφαλιστικά μέτρα) μπορούν να λαμβάνονται τόσο από τη διοικητική όσο και από τη δικαστική αρχή. Στη FR, η διοικητική αρχή μπορεί να εκδίδει διαταγές και διοικητικά πρόστιμα, ενώ το δικαστήριο μπορεί να εκδίδει διαταγές, διορθωτικά μέτρα και αστικές κυρώσεις (amendes civiles). Η βουλγαρική νομοθεσία ορίζει ότι ο φορέας που είναι αρμόδιος για συγκεκριμένες διαδικασίες βάσει της νομοθεσίας μεταφοράς δεν πρέπει να εμποδίζει ένα συμβαλλόμενο μέρος σε συμφωνία προμήθειας να ζητήσει έννομη προστασία μέσω άλλης καθιερωμένης διαδικασίας, αναγνωρίζοντας σιωπηρά τον ρόλο άλλων αρχών επιβολής, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων. Η λετονική νομοθεσία ορίζει ότι, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στον νόμο για την πολιτική δικονομία, αρμόδια για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη παράβασης της νομοθεσίας μεταφοράς είναι, παράλληλα με το Συμβούλιο Ανταγωνισμού, και τα δικαστήρια.

Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποιούν ένα σύστημα παράλληλων ένδικων βοηθημάτων, χωρίς ωστόσο να προβλέπουν ειδικούς κανόνες συντονισμού μεταξύ των διοικητικών και των δικαστικών αρχών.

3.3.6. Συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής (άρθρο 8)

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3, η Επιτροπή δημιούργησε δημόσιο δικτυακό τόπο[35], οποίος παρέχει στοιχεία επικοινωνίας των εθνικών αρχών επιβολής και συνδέσμους προς τους αντίστοιχους δικτυακούς τόπους. Επιπλέον, η Επιτροπή δημιούργησε ένα ψηφιακό φόρουμ για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών.

Αφού συνέδραμε τα κράτη μέλη στην αντίστοιχη διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο μέσω τακτικών συναντήσεων, παρέχοντας απαντήσεις σε ερωτήματα εφαρμογής και πάνω από 50 μεμονωμένες γραπτές απαντήσεις σχετικά με την εφαρμογή, η Επιτροπή διευκόλυνε τη δημιουργία του δικτύου επιβολής των απαγορεύσεων για τις ΑθΕΠ (στο εξής: δίκτυο). Αποτελούμενο από εκπροσώπους των εθνικών αρχών επιβολής, το δίκτυο συμμετέχει σε

[32] BE, BG, CZ, HR, HU, PL.
[33] BE, FI, LV.
[34] EL.
[35] https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_el.

συζητήσεις σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας με βάση τις ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών (άρθρο 10 παράγραφος 2). Αποσκοπεί στη διασφάλιση κοινής προσέγγισης όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων που ορίζονται στην οδηγία και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, νέων εξελίξεων και νέων εργαλείων επιβολής. Επιπρόσθετα, μπορεί να εκδίδει συστάσεις στο πλαίσιο των συνεργατικών προσπαθειών του για την ενίσχυση του πλαισίου επιβολής.

Από την ίδρυσή του τον Ιούνιο του 2022, το δίκτυο συνεδρίασε δύο φορές σε επίπεδο επικεφαλής των αρχών επιβολής και δύο φορές σε τεχνικό επίπεδο. Επιπλέον, διεξήχθησαν συνεδριάσεις για τη διεξαγωγή διεξοδικών συζητήσεων σχετικά με συγκεκριμένα θέματα τεχνικού χαρακτήρα. Από το 2022 έχουν πραγματοποιηθεί πέντε τέτοιες συνεδριάσεις. Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν, για παράδειγμα, ο υπολογισμός των ορίων κύκλου εργασιών, η διασυνοριακή επιβολή και οι αγοραστικές συμμαχίες. Η συζήτηση σχετικά με τη διασυνοριακή επιβολή διευκόλυνε να εντοπιστούν πιθανοί τομείς βελτίωσης που περιγράφονται λεπτομερώς στην ενότητα 3.5.

3.3.7. Δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης για τις δραστηριότητες των αρχών επιβολής (άρθρο 10)

Για να ενισχυθεί η προσβασιμότητα στις ετήσιες εκθέσεις, όπως δημοσιεύονται από τις εθνικές αρχές επιβολής στους δικτυακούς τόπους τους (άρθρο 10 παράγραφος 1), το 2024 η Επιτροπή προτίθεται να δημοσιεύσει ενοποιημένη επισκόπηση των σχετικών συνδέσμων στην ιστοσελίδα για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές[36].

Δεδομένου ότι η εφαρμογή των εθνικών νόμων μεταφοράς στις νέες συμφωνίες ξεκίνησε την 1η Νοεμβρίου 2021 και το αργότερο 12 μήνες μετά τη δημοσίευση των εν λόγω νόμων για τις υφιστάμενες συμβάσεις, μπορούν να παρατηρηθούν διαφορετικά χρονοδιαγράμματα μεταφοράς στα κράτη μέλη. Η απόκλιση αυτή οδήγησε σε διακυμάνσεις στον αριθμό των υποθέσεων επιβολής που έχουν αναφερθεί μέχρι στιγμής[37]. Ορισμένα κράτη μέλη επικεντρώνονται στην παροχή καθοδήγησης σε προμηθευτές και αγοραστές ώστε να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες, ενώ άλλα διεξήγαγαν έρευνες στον αγροδιατροφικό τομέα ή κίνησαν σειρά ερευνών με δική τους πρωτοβουλία (δηλαδή έρευνες που δεν βασίζονται σε καταγγελίες ή υποδείξεις). Το 2023 περίπου το 75 % των αυτεπάγγελτων υποθέσεων και ερευνών προέρχονται από την ES λόγω της πείρας που αποκτήθηκε κατά το παρελθόν όσον αφορά την επιβολή και των διαθέσιμων πόρων. Εντοπίστηκαν 269 παραβάσεις (περίπου το 27 % των ερευνών που περατώθηκαν), που οδήγησαν σε συνολικές οικονομικές κυρώσεις άνω των 22 εκατ. EUR. Το επίπεδο των οικονομικών κυρώσεων ποικίλλει εντός της ΕΕ.

Οι ΑθΕΠ που εντοπίστηκαν συχνότερα ήταν οι καθυστερημένες πληρωμές για αλλοιώσιμα (ύστερα από 30 ημέρες) ή μη αλλοιώσιμα (ύστερα από 60 ημέρες) γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα (50 % και 13 %), πληρωμές που δεν σχετίζονταν με συγκεκριμένη συναλλαγή (7 %), πληρωμές που ζητήθηκαν από τον προμηθευτή για δράσεις εμπορικής προώθησης (7 %), καθώς και για αποθήκευση, έκθεση ή προσθήκη σε κατάλογο προϊόντων (7 %). Περίπου το 41 % των ΑθΕΠ που επισημάνθηκαν είχαν εντοπιστεί σε επίπεδο λιανικής (47 % το 2022), 36 % σε επίπεδο μεταποίησης (27 % το 2022) και 22 % σε επίπεδο χονδρικής (25 % το 2022).

[36] https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_el.

[37] Η αναφορά του αριθμού των υποθέσεων μπορεί επίσης να εξαρτάται από τους εσωτερικούς κανόνες των αρχών επιβολής και, ως εκ τούτου, μπορεί να οδηγήσει σε ελλιπή ή διογκωμένη αναφορά των υποθέσεων.

Επισκόπηση των συγκεντρωτικών δεδομένων σχετικά με τις δραστηριότητες των κρατών μελών για την επιβολή των απαγορεύσεων το 2022 και εν μέρει για το 2023[38] διατίθεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να τονιστεί ότι ο αριθμός των δραστηριοτήτων επιβολής που διεξάγονται εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα ανθρώπινων πόρων στις αντίστοιχες αρχές, των οποίων η πρωταρχική κατανομή για την επιβολή των κανόνων για τις ΑθΕΠ διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών[39].

3.4. Αυστηρότεροι εθνικοί κανόνες (άρθρο 9)

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες για την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι συμβατοί με τους κανόνες για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτό μπορεί να αφορά είτε αυστηρότερο πεδίο εφαρμογής, όπως αναφέρεται ανωτέρω, είτε πρακτικές που δεν αναφέρονται στην οδηγία, όπως π.χ. η απαγόρευση της πώλησης ή της αγοράς κάτω του κόστους παραγωγής, της μεταπώλησης με ζημία ή κάτω από την τιμή αγοράς ή οποιαδήποτε άλλη υποχρέωση τήρησης ορισμένου επιπέδου τιμών.

Οι «πωλήσεις ή αγορές κάτω του κόστους» και η «μεταπώληση με ζημία» δεν διέπονται ειδικά από την οδηγία ή τον κανονισμό για την κοινή οργάνωση των αγορών. Ενώ τέσσερα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει διάταξη σχετικά με την «πώληση ή αγορά κάτω του κόστους παραγωγής»[40], τρία κράτη μέλη το έπραξαν με διάταξη σχετικά με τη «μεταπώληση με ζημία»[41] και δύο με άλλη υποχρέωση τήρησης ορισμένου επιπέδου τιμών[42].

3.5. Εστίαση στη διασυνοριακή επιβολή

Το 2019, το 17 % των γεωργικών προϊόντων της ΕΕ που καταναλώθηκαν σε ένα κράτος μέλος προήλθε από άλλο κράτος μέλος[43]. Οι ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με τις γενικές προσεγγίσεις επιβολής στο πλαίσιο του δικτύου θεωρούνται επωφελείς και αποτελούν επιτυχία της οδηγίας. Οι συζητήσεις μεταξύ των αρχών επιβολής στο πλαίσιο του δικτύου δείχνουν ότι η γενική υποχρέωση του άρθρου 8 να παρέχεται αμοιβαία συνδρομή σε διασυνοριακές έρευνες μπορεί να μην παρέχει πάντοτε επαρκή νομική βάση για τη διασφάλιση αποτελεσματικής και αποδοτικής συνεργασίας και επιβολής των απαγορεύσεων. Αυτό ισχύει ιδίως για διασυνοριακές υποθέσεις στις οποίες οι αγοραστές που συμμετέχουν σε εμπορικές πρακτικές βρίσκονται σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο εδρεύει ο προμηθευτής. Οι καταστάσεις αυτές απαιτούν την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών, την ενδεχόμενη λήψη μέτρων επιβολής κατά αγοραστή εγκατεστημένου σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο της αρχής επιβολής του προμηθευτή ή την ανακατανομή των υποθέσεων στο δίκτυο των αρχών επιβολής, καθώς και την είσπραξη προστίμων. Μπορούν επίσης να προκύψουν ζητήματα σχετικά με τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται στις ανταλλαγές. Οι δυσκολίες αυτές μπορούν επίσης να επηρεαστούν από τις διαφορετικές επιλογές όσον αφορά τα είδη των αρχών επιβολής που ορίζονται από τα κράτη μέλη (π.χ. οι αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν νομικά εργαλεία που τους παρέχουν τη δυνατότητα να συνεργάζονται μεταξύ τους ευκολότερα απ' ό,τι με άλλες

[38] Έως τη λήξη της προθεσμίας της 15ης Μαρτίου 2024, μόνο 18 κράτη μέλη είχαν αποστείλει την ετήσια έκθεσή τους στην Επιτροπή.

[39] Για παράδειγμα, σύμφωνα με τη γερμανική έκθεση αξιολόγησης, οι περιορισμένοι ανθρώπινοι πόροι σε συνδυασμό με τις εκτεταμένες ερευνητικές προσπάθειες θέτουν προκλήσεις για το έργο της αρχής επιβολής. https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/_Internationales/aussenwirtschaftspolitik/evaluierungsbericht-agrarolkg.html.

[40] ES, HR, HU, IT.

[41] ES, HU, RO.

[42] ES, IT.

[43] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=comnat:SWD_2021_0317_FIN (σ. 17, γράφημα 7).

αρχές επιβολής). Επιπλέον, οι αγοραστές γεωργικών προϊόντων και τροφίμων μπορεί να προμηθεύονται προϊόντα σε πολλά κράτη μέλη, γεγονός που υποδηλώνει την ανάγκη για συντονισμένη δράση των αρχών επιβολής. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι ενδέχεται να χρειαστούν νέοι κανόνες για τη διασυνοριακή επιβολή της νομοθεσίας κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών[44]. Οι νέοι αυτοί κανόνες θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών επιβολής ή στην πρόβλεψη της δυνατότητας συντονισμένων δράσεων έναντι των αγοραστών σε διασυνοριακό πλαίσιο.

Μέρος των συζητήσεων στο πλαίσιο του δικτύου αφορούσαν επίσης τον διασυνοριακό χαρακτήρα της διεκπεραίωσης καταγγελιών για ΑθΕΠ σε σχέση με τις αγοραστικές συμμαχίες[45]. Μολονότι αξίζει να σημειωθεί ότι οι αγοραστικές συμμαχίες υπόκεινται στην οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές όπως οποιοσδήποτε άλλος αγοραστής και ότι, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ιδιαίτερος λόγος για διαφορετική μεταχείρισή τους, το δίκτυο επισήμανε στις ανταλλαγές του τις προκλήσεις που σχετίζονται με την τοποθεσία τους, σε ορισμένες περιπτώσεις εκτός της ΕΕ, και την πίεση που ασκείται στους πόρους που έχει στη διάθεσή της η αρχή επιβολής.

Έκθεση του JRC[46] του Μαΐου του 2020[47] αναφέρει ότι οι εθνικές και οι ευρωπαϊκές αγοραστικές συμμαχίες μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην προώθηση του ανταγωνισμού στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και να έχουν θετικό αντίκτυπο στις τιμές καταναλωτή[48]. Ταυτόχρονα, καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι ο ρόλος των αγοραστικών συμμαχιών σε ανάντη παράγοντες, όπως οι γεωργοί, δεν είναι σαφής και χρήζει περαιτέρω έρευνας. Η Επιτροπή προτίθεται να επικαιροποιήσει τα αποτελέσματα αυτά εντός του 2024.

4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ (ΑΡΘΡΟ 12)

Η οδηγία ορίζει ότι, έως την 1η Νοεμβρίου 2025, η Επιτροπή θα διενεργήσει την πρώτη αξιολόγηση[49] της οδηγίας. Η αξιολόγηση θα βασίζεται στα αποτελέσματα υποστηρικτικής μελέτης, στο πλαίσιο της οποίας θα διοργανωθούν κατάλληλες στοχευμένες διαβουλεύσεις με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, τους προμηθευτές και τους αγοραστές.

Για να τροφοδοτήσει την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή διεξάγει, μεταξύ άλλων, **ετήσιες έρευνες σε όλες τις χώρες της ΕΕ**, αρχής γενομένης από μια βασική έρευνα το 2020[50].

---

[44] Commission's additional measures to support EU farmers (Πρόσθετα μέτρα της Επιτροπής για τη στήριξη των γεωργών της ΕΕ) (europa.eu).

[45] Τέσσερις εθνικές αρχές επιβολής (CZ, FR, IT, SE) διερεύνησαν ή ερευνούν επί του παρόντος αγοραστικά κέντρα ή αγοραστικές συμμαχίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

[46] Με δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τις αγοραστικές συμμαχίες, η Επιτροπή κλήθηκε να διενεργήσει διεξοδική ανάλυση της έκτασης και των επιπτώσεων των εθνικών και διεθνών αγοραστικών συμμαχιών, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα την προαναφερόμενη έκθεση του JRC.

[47] JRC Publications Repository — Retail alliances in the agricultural and food supply chain (Αποθετήριο εκδόσεων του JRC — Συμμαχίες λιανικής στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων) (europa.eu).

[48] Το 2023, η Επιτροπή περάτωσε τις έρευνες για δύο διεθνείς συμμαχίες λιανικής. Η Επιτροπή δεν βρήκε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη αντίθετων προς των ανταγωνισμό αποτελεσμάτων και διαπίστωσε, αντιθέτως, ότι οι εκπτώσεις που επιτεύχθηκαν από τις συμμαχίες συνέβαλαν στις συνολικές τιμολογιακές στρατηγικές των λιανοπωλητών, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να μειώσουν τις τιμές λιανικής ώστε να αντιστοιχούν στις τιμές των ανταγωνιστών ή να είναι χαμηλότερες από τις τιμές των ανταγωνιστών· βλ.: Αντιμονοπωλιακή πολιτική: Η Επιτροπή περατώνει τις αντιμονοπωλιακές έρευνες σχετικά με τις AgeCore και Coopernic, MEX/23/3847 (Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2023).

[49] Αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων — καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών (europa.eu).

[50] Unfair Trade Practices (Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές) (europa.eu).

Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη, όπως η DE[51] και η SE[52], έχουν ήδη διενεργήσει τις δικές τους πρώτες αξιολογήσεις.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές αποσκοπεί στην αντιμετώπιση, μέσω ελάχιστης εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ, του προηγούμενου τοπίου των κατακερματισμένων εθνικών νομοθεσιών. Έως τον Δεκέμβριο του 2022 όλα τα κράτη μέλη είχαν μεταφέρει την εν λόγω οδηγία στο οικείο εθνικό δίκαιο.

Η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών έχει θεσπίσει επίπεδο προστασίας πέραν του ελάχιστου επιπέδου που ορίζει η οδηγία. Είναι δυνατή η θέσπιση αυστηρότερων εθνικών κανόνων από εκείνους της οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι συνάδουν με τους κανόνες της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Τα κράτη μέλη ακολουθούν γενικά την τομεακή προσέγγιση και εφαρμόζουν την οδηγία μόνο εντός της αλυσίδας αγροδιατροφικών προϊόντων. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, πάνω από τα μισά κράτη μέλη παρεκκλίνουν από τις κατηγορίες κύκλου εργασιών που ορίζονται στην οδηγία, ενώ ορισμένα εφαρμόζουν τους κανόνες ανεξάρτητα από τον κύκλο εργασιών των οικείων επιχειρήσεων. Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν διευρύνει τον κατάλογο των ΑθΕΠ καθιστώντας τις απαγορεύσεις της οδηγίας αυστηρότερες, για παράδειγμα, μετατρέποντας τις «γκρίζες» πρακτικές σε «μαύρες» πρακτικές ή προσθέτοντας περισσότερες απαγορεύσεις εμπορικών πρακτικών από εκείνες της οδηγίας. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη που δεν είχαν θεσπίσει σχετική νομοθεσία πριν από την οδηγία ευθυγραμμίστηκαν εν γένει με το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Ωστόσο, ο έλεγχος συμμόρφωσης που αξιολογεί τη συμβατότητα των εθνικών μέτρων εφαρμογής με την οδηγία δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί.

Το δίκτυο των εθνικών αρχών επιβολής συνεργάστηκε, σε σειρά συνεδριάσεων, αντάλλαξε βέλτιστες πρακτικές σχετικά με την επιβολή της εν λόγω νέας οδηγίας και εργάστηκε για την ενίσχυση της συνεργασίας σε ορισμένους τομείς, όπως η διασυνοριακή επιβολή. Η δημιουργία του νέου παρατηρητηρίου κόστους παραγωγής, περιθωρίων και εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού αγροδιατροφικών προϊόντων θα συμβάλει περαιτέρω στην αύξηση της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης.

Η βελτίωση της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, η στήριξη του εισοδήματός τους και η διασφάλιση δίκαιης αμοιβής αποτελούν σημαντικούς στόχους πολιτικής με σκοπό τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας, της βιωσιμότητας και της ανθεκτικότητας του γεωργικού τομέα. Οι ανισότητες που υπάρχουν κατά την άποψή τους και οι ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα της γεωργικής δραστηριότητας που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τις πιθανές ανισορροπίες στη διαπραγματευτική ισχύ σε βάρος των γεωργών, πυροδότησαν τις πρόσφατες διαμαρτυρίες των γεωργών. Τα μέτρα που καλύπτονται από το προαναφερθέν έγγραφο προβληματισμού καταδεικνύουν τη σημασία που αποδίδει η Επιτροπή στην ενίσχυση της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

Παρότι αποτελεί πρόσφατη πράξη, η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές παρέχει απάντηση σε ορισμένες από αυτές τις ανησυχίες, προσφέροντας τη δυνατότητα στους γεωργούς και στους σχετικά ασθενέστερους προμηθευτές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων να λειτουργούν με μεγαλύτερη ασφάλεια και αποτελεσματικότητα χάρη σε δικαιότερες

[51] Αξιολόγηση DE.
[52] Αξιολόγηση ES.

εμπορικές πρακτικές, καθώς και να εκφράζουν την άποψή τους και να υποβάλλουν καταγγελίες ευκολότερα. Η επιβολή κερδίζει έδαφος και θα συμβάλει σε έναν συνεχώς αυξανόμενο βαθμό προστασίας των γεωργών και των ασθενέστερων προμηθευτών. Η αξιολόγηση που έχει προγραμματιστεί για το 2025 θα είναι η στιγμή να εξεταστεί η ενδεχόμενη ανάγκη προσαρμογής της ίδιας της οδηγίας και των παραμέτρων της όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής ή τις πρακτικές που διακυβεύονται.